

RAUTJÄRVEN KUNTA

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

Tarkastuslautakunta 1.6.2021
Kunnanvaltuusto 14.6.2021

Sisällysluettelo

1.	Tarkastuslautakunta ja tarkastustoiminta.....	3
	Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2020	3
	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja valtuudet	3
2.	Valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat	5
	Tilintarkastajien ohjeistaminen, tilintarkastuksen toteutumisen seuranta ja mahdollisten ilmenneiden epäkohtien korjaavien toimien seuranta	5
	Hallintosäännön määräysten ja talousarvion valmistelu	5
3.	Valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi	5
	Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on valtuuston talousarviossa kunnalle ja kuntakonsernille asettamien tavoitteiden arviointi.....	5
4.	Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.....	6
5.	Vuoden 2020 tulosalueiden strategiset tavoitteiden toteutumukset ja merkittävät poikkeamat.....	6
6.	Valtuustossa käsitellyt asioita vuonna 2020	7
7.	Yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset:.....	7
8.	Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi; valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.....	14
9.	Tarkastuslautakunnan toiminta	14

1. Tarkastuslautakunta ja tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2020

Kuntalain 121 §:n mukaan ”Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.”

Nimi	Asema	Kokouksia 11 Osallistunut
Päivi Sivenius	puheenjohtaja	11
Petteri Laaksonen	varapuheenjohtaja	9
Saara Siitonen	jäsen	11
Helena Lensu-Saukkonen	varajäsen	4
Krista Kääriä	varajäsen	0
Ville Kuusisto	varajäsen	0
Liisa Terävä	valtuuston pj	1
Harri Anttila	kunnanjohtaja	1
Eija Hämäläinen	hallintojohtaja	1
Ulla-Maija Tuomela	tilintarkastaja	2
Päivi Kujantola	kokoussihteeri	11

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja valtuudet

Tarkastuslautakunta on valtuuston asettama ja suoraan valtuuston alainen toimielin.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on valtuuston talousarviossa kunnalle ja kuntakonsernille asettamien tavoitteiden arviointi. Valtuuston asettamien sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta annetaan selvitys toimintakertomuksessa.

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet. Mikäli toimitukset eivät ole selvittäneet perusteluja valtuuston asettamien tavoitteiden ja toteutuneen toiminnan merkittäviin eroihin, on se lautakunnan tehtävä. Lautakunta voi pyytää asianomaisen toimielimen selvittämään nämä erot sekä erojen syyt ja mahdolliset seuraukset. Lautakunta ottaa kantaa selvityksen saatuaan ja esittää perustellun ehdotuksensa tai lausuntonsa valtuustolle.

Valtuusto voi asettaa myös sellaisia toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka eivät sisälly talousarvioon. Myös näiden toteutumisen arviointi on lautakunnan tehtävänä. Talousarvioon kuulumattomien tavoitteiden arvioinnin lähtökohta on päätöksen luonne ja sitovuus. Talousarvioon otetut sitovat tavoitteet kuvastavat määrärahojen ja tuloarvioiden tapaan valtuuston tahtoa, mutta muut esimerkiksi käyttösuunnitelmissa esitetyt tavoitteet ovat useimmiten talousarvioehdotuksen valmistelleen toimielimen esittämiä toiminnan ja määrärahatarpeen perusteluja, joihin valtuusto ei sinänsä ota kantaa.

Talousarviossa asetettujen tavoitteiden lisäksi tarkastuslautakunta voi harkitsemassaan laajuudessa arvioida esimerkiksi kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä sitä toteuttavatko talousarviossa asetetut tavoitteet kuntastrategiaa. Kuntastrategia tuli pakolliseksi asiakirjaksi vuonna 2017.

Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana myös muista merkittävistä havainnoista, ellei niistä raportointi voi tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan odottaa arviointikertomuksen valmistumista. Pääsääntöisesti tarkastuslautakunnan raportointi tapahtuu arviointikertomuksessa.

Kunnanhallituksen tulee antaa valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta. Tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata toimenpiteiden toteuttamista.

Tarkastuslautakunnalla on kuntalain (Kuntal 124.1 §) mukaan oikeus saada tietoja salassa pidettävistä asioista, mikäli se katsoo ne tarpeelliseksi arviointitehtävän hoitamiseksi. Tarvittaessa kunta voi käyttää omistajanvaltaa tarpeellisten asiakirjojen saamiseksi tytäryhteisöiltä.

Arviointikertomuksen vaikuttavuutta on pyritty lisäämään sillä, että uuden kuntalain 121.5 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee antaa valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta. Käytännössä lienee tarpeen, että hallitus pyytää alaisiltaan toimielimiltä selvitykset arviointikertomuksesta ja hallitus kokoaa niistä koko kuntaa koskevan kunnanhallituksen lausunnon.

2. Valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat

Tilintarkastajien ohjeistaminen, tilintarkastuksen toteutumisen seuranta ja mahdollisten ilmenneiden epäkohtien korjaavien toimien seuranta

Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut BDO Audiator Oy:n JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela ja avustavana tilintarkastajana on toiminut Hanna Hanninen.

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle 26.11.2020 vuoden 2020 tilintarkastuksen työohjelmasta.

Hallintosäännön määräysten ja talousarvion valmistelu

Talousarvion valmisteluun tarkastuslautakunta on osallistunut oman budjetin osalta.

3. Valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi

Tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on valtuuston talousarviossa kunnalle ja kuntakonsernille asettamien tavoitteiden arviointi

Valtuuston asettamien sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta annetaan selvitys toimintakertomuksessa.

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet. Mikäli toimielimet eivät ole selvittäneet perusteluja valtuuston asettamien tavoitteiden ja toteutuneen toiminnan merkittäviin eroihin, on se lautakunnan tehtävä.

Tarkastuslautakunta voi pyytää asianomaisen toimielimen selvittämään nämä erot sekä erojen syyt ja mahdolliset seuraukset.

Tarkastuslautakunta ottaa kantaa selvityksen saatuaan ja esittää perustellun ehdotuksensa tai lausuntonsa valtuustolle.

Valtuusto voi asettaa myös sellaisia toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka eivät sisälly talousarvioon. Myös näiden toteutumisen arviointi on lautakunnan tehtävänä. Talousarvioon kuulumattomien tavoitteiden arvioinnin lähtökohta on päätöksen luonne ja sitovuus. Talousarvioon otetut sitovat tavoitteet kuvastavat määrärahojen ja tuloarvioiden tapaan valtuuston tahtoa, mutta muut esimerkiksi käyttösuunnitelmissa esitetyt tavoitteet ovat useimmiten talousarvioehdotuksen valmistelleen toimielimen esittämiä toiminnan ja määrärahatarpeen perusteluja, joihin valtuusto ei sinänsä ota kantaa.

Talousarviossa asetettujen tavoitteiden lisäksi tarkastuslautakunta voi harkitsemassaan laajuudessa arvioida esimerkiksi kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä sitä toteuttavatko talousarviossa asetetut tavoitteet kuntastrategiaa. Kuntastrategia tuli pakolliseksi asiakirjaksi vuonna 2017.

Vaikka lautakunta ei suoritakaan kirjanpitoon liittyvien tietojen tarkastamista, on kuitenkin tehtävien hoidon kannalta välttämätöntä, että lautakunta voi saada käyttöönsä myös kirjanpidosta laskentatoimen tietoja kuten talousarvion toteutumisraportteja.

4. Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää

Kunnalla ei ole kattamatonta alijäämää. Rautjärvellä oli taseessa kertynyttä ylijäämää ja se mahdollisti alijäämäisen taloussuunnitelman hyväksymisen.

Vuodelle 2020 korona ei aiheuttanut pelättyä verotulojen laskua.

5. Vuoden 2020 tulosalueiden strategiset tavoitteiden toteutumiset ja merkittävät poikkeamat

- Henkilöstön työilmapiiri on parantunut vuoden 2018 kyselyn tuloksesta 3,9 vuonna 2020 tulokseen 4.1 (asteikko 1-5).
- Henkilöstön sairauspoissaoloprosentin tavoitteena on ollut 3,5 %, toteutunut 5,8 %.
- Vuokra-asuntojen tavoitteena on ollut käyttöaste yli 90 %, toteutunut käyttöaste 72,8 %. Simpeleellä on 109 vuokra-asuntoa ja niistä oli vuoden lopussa tyhjiillään 34, käyttöaste oli 68,8%. Rautjärven Asemansseudulla on 15 vuokra-asuntoa ja niistä oli vuoden lopussa tyhjiillään 1, käyttöaste oli 93,3%.
- Kiinteistöpoliittisen ohjelman mukaisesti toimenpiteitä on tehty, 3 asunto-osaketta on myyty, samoin 1 teollisuushalli ja 3 metsäaluetta sekä yhden rivitalon purkamisen aloitettu.
- Yhteistoimintatilaisuuksia on järjestetty asukkaille, järjestöille ja yrittäjille.
- Rautjärven hyvinvointiasemalla on säilynyt lääkärin vastaanotto toiminta.
- Varhaiskasvatuksen osalta 0 – 2 luokan toiminnan jatkuminen Asemansseudulla ja koulutilojen remontoinnin hyväksyminen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetusluokkien osalta.
- Tavoitteena on ollut koulukuraattorin palvelut 100 %, josta on 40 % toteutunut säästötoimenpiteiden johdosta.
- Ikäihmisten liikkumista on tuettu ja kannustettu, 103 henkilöä on käyttänyt +65 kuntosalitukea.
- Tiedottamista on lisätty kunnan kotisivuilla ja somessa.

6. Valtuustossa käsitellyjä asioita vuonna 2020

Kuntalaisaloite, kuntoiluportaat

Kuntoiluportaat on sijoitettu Sorasiilon alueelle Kukanniitynkadun alapäähän, jolloin ne palvelevat liikkumista keskustasta rautatieasemalle vaikuttajaryhmien lausuntojen mukaisesti.

Kuntalaisaloite, moottoriurheilun ja maastopyöräilyn harrastepaikka

Moottoriurheiluun sopivaa aluetta ei ollut mahdollista perustaa. Maastopyöräilymahdollisuuksien kehittämistä Konkalammen alueella jatketaan talousarvion puitteissa ja alueen tulevaisuuteen liittyvä päätöksenteko huomioon ottaen.

Kuntalaisaloite, Rautjärven Asemanseudun nuorille oma paikka

Kunnalla ei ole asemanseudulla sisätiloissa sijaitsevaa paikkaa, jossa nuoret voisivat viettää aikaa.

Rautjärven kunnan viestintäohje

Kunnan viestinnän kokonaisuus on koottu viestintäohjeeseen, jota täydentävät erillinen kriisiviestintäsuunnitelma sekä some-viestinnän ohje henkilöstölle.

Simpele-Änkilän osayleiskaavan muutos ja laajennus

Osayleiskaavan laajennuksella Simpele - Änkilä osayleiskaavan alue liittyy Rautjärven ja Hiitolanjoen rantaosayleiskaavojen alueisiin.

Kuntastrategian 2020 - 2025 strategiset tavoitteet

Kuntastrategian 2020 - 2025 strategiset tavoitteet hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 16.11.2020, § 41.

Toimielinorganisaatio 1.6.2021

Kunnanvaltuusto vahvistaa kunnanvaltuuston jäsenten lukumääräksi 1.6.2021 alkavalle toimikaudelle 17 valtuutettua. Edelleen kunnanvaltuusto hyväksyy valmisteltavaksi lähtökohdiltaan voimassa olevan hallintosäännön mukaisen toimielin- ja hallinto-organisaation niin muutettuna, että kunnanhallitukseen tulee 5 jäsentä ja yksi varapuheenjohtaja.

Koronakustannusten kattamiseksi tarkoitettujen valtionosuuksien siirtäminen Eksotelle

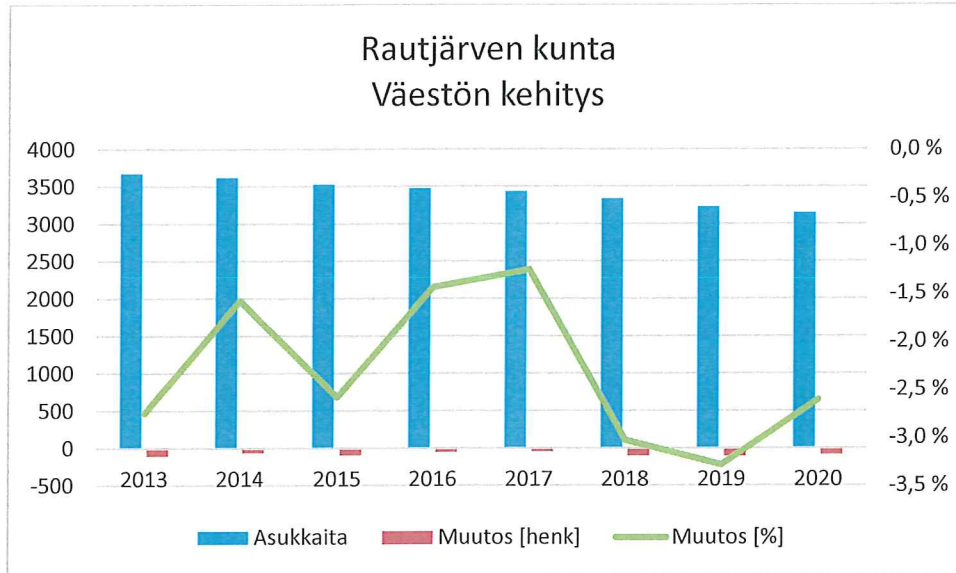
Kunta sitoutuu maksamaan mainituin perustein vastaanottamansa valtionosuuskorvauksen koronatestauksiin Eksotelle samoin maksuosuusperustein, jotka ovat olleet lisävaltionosuuden maksuperusteena kunnalle.

7. Yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset:

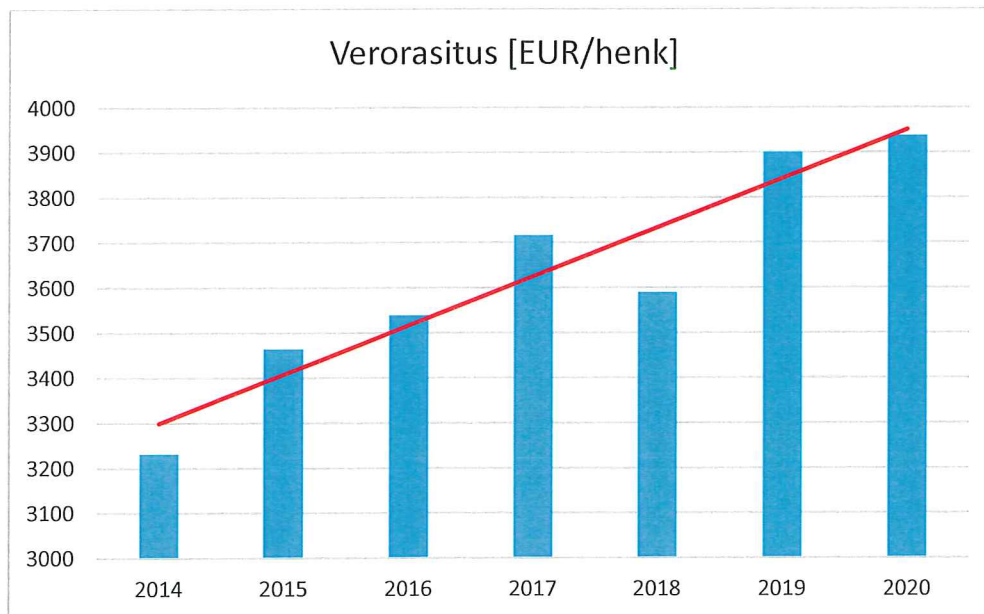
Koronavuosi on vaikuttanut suuresti kunnan toimintaan, mutta talouteen sillä ei ollut suuria kustannusvaikutuksia. Koronavirus siirsi ihmisiä etätöihin ja asumaan maaseutujen kesä- ja loma-asunnoille pois pahemmin koronasta kärsivistä kasvukeskuksista. Myös Rautjärvellä oli havaittavissa etätöskentelyn lisääntymistä.

Kehityksen suunta vuosien 2013-2020 aikana

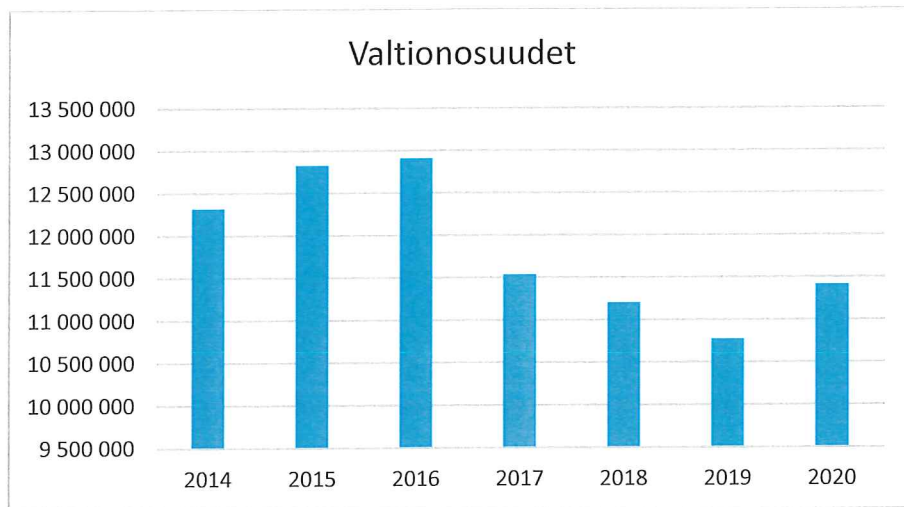
Rautjärven väestö on vähentynyt tasaisesti tarkastelujakson aikana keskimäärin 2,3%. Ajanjakson aikana väestö on vähentynyt 631 henkilöä eli 17,2%. Vuoden 2020 lopussa asukkaita oli 3148 henkilöä.

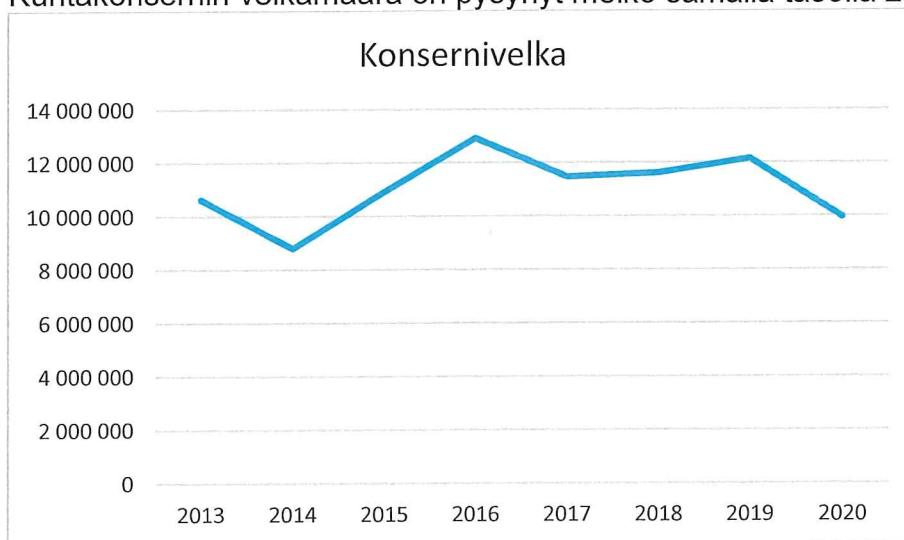
Verotulot ovat jakson aikana olleet keskimäärin 12,1 MEUR/vuosi. Vuonna 2020 verotulot olivat 12,4 MEUR. Verorasitus asukasta kohden laskettuna on noussut tarkastelujakson aikana noin 3300 EUR:sta noin 3950 EUR:oon eli 21,8%.

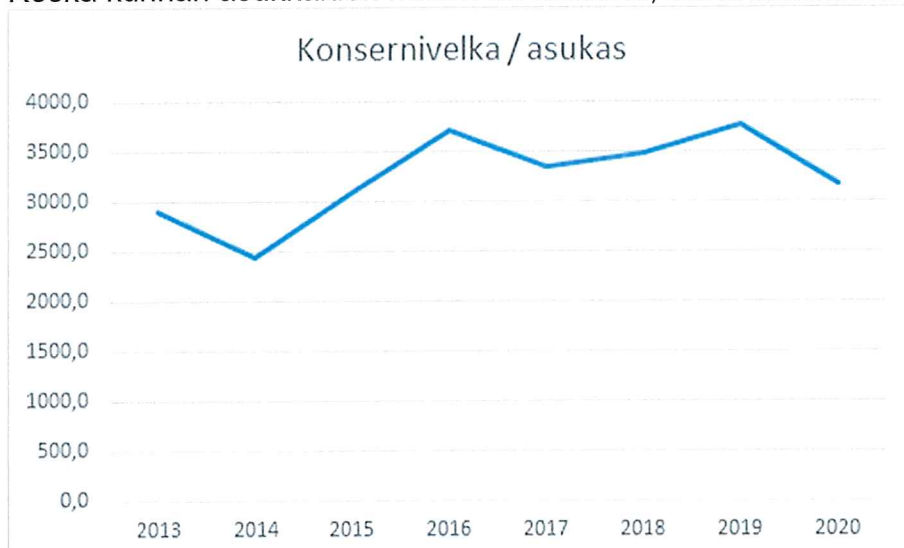
Valtionosuudet vuositasolla ovat pudonneet vuonna 2017 noin 1.3 MEUR. Tosin vuonna valtio maksoi kunnille ylimääräistä koronatukea yli 3 Mrd EUR, josta Rautjärven osuus oli 970 000 EUR.

Kuntakonsernin velkamäärä on pysynyt melko samalla tasolla 2013-2020.

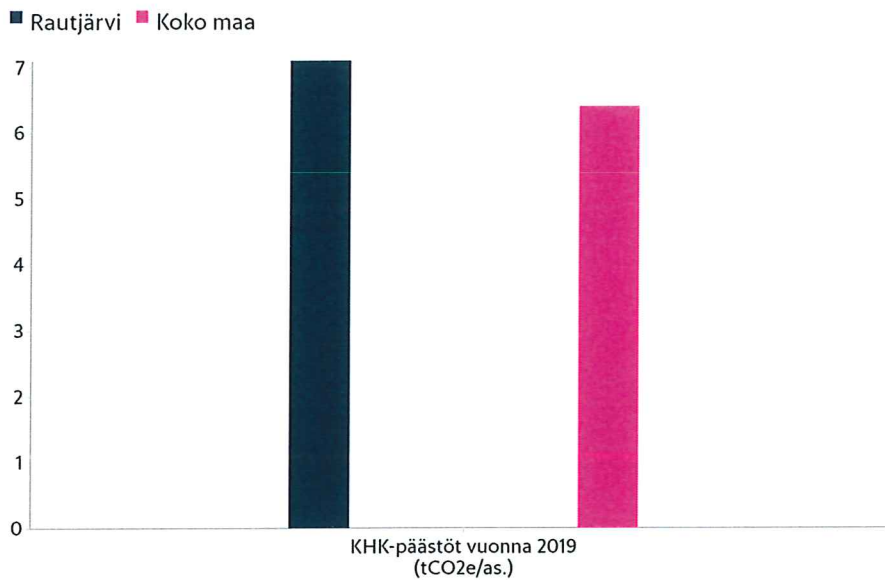
Koska kunnan asukkaiden määrä on laskenut, velka kuntalaista kohden on noussut.

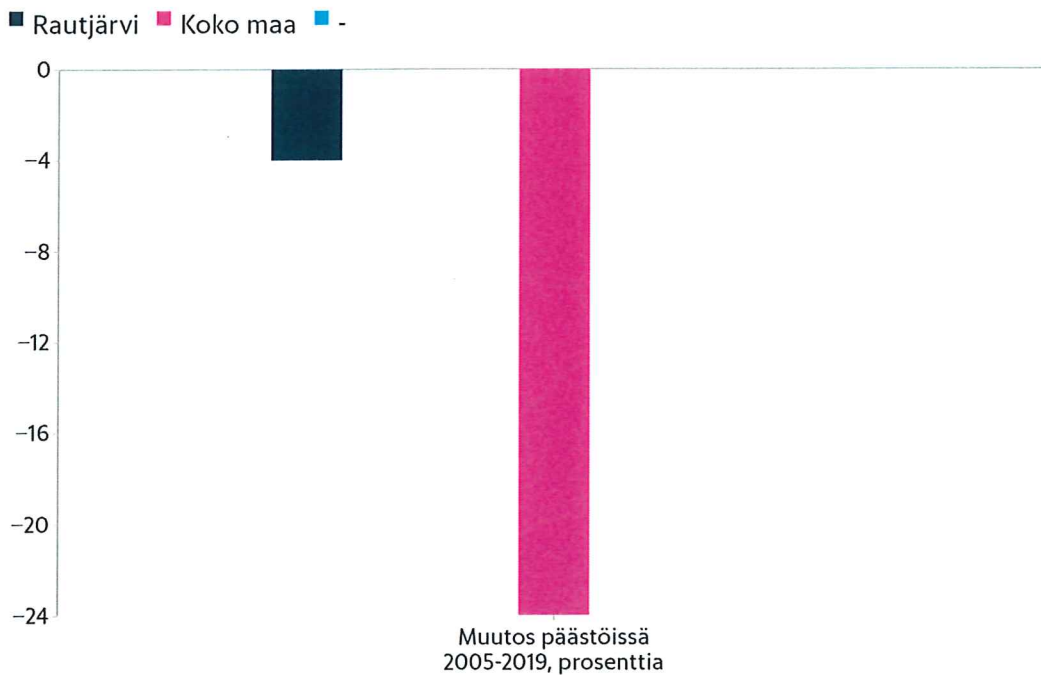

Kunnan päästövähennykset eivät ole saavuttaneet maan keskimääräisiä tasoja, vaikka kunta on hiilineutraali kunta.

Rautjärvellä päästöt olivat 7,1 tonnia per asukas vuonna 2019.

Päästöt per asukas muuttuivat Rautjärvellä -4 prosenttia vuodesta 2005 vuoteen 2019.

Lähde: HS 31.5. 9:00, Päivitetty 31.5. 9:41 Koonnut: PÄIVI ALA-RISKU / HS, LÄHDE: SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000008002927.html>

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2020

Kuntakonsernin tilikauden alijäämä oli 1 217 882,62. Vuosikate riitti kattamaan vain 45 % suunnitelman mukaisista poistoista. Poistot ovat investointien jaksotettuja hankintamenoja ja siksi kunnan tulisi keskimäärin kyetä kattamaan poistot vuosikatteella. Vuosikatteen olisi pitänyt olla 2,27 MEUR, jotta tasapaino olisi saavutettu.

Verotulot tippuivat tilinpäätöksen mukaan vuoden aikana 200 000 EUR. Verotuloihin on myös sisällytetty valtion ylimääräistä verotukea noin 330 000, joten verotulot verrattuna normaaliin vuoteen tippuivat noin 0,5 MEUR.

Eläkekulut olivat vuonna 2020 kaikista verotuloista 7% (968 049,18 EUR). Samaan aikaan avustuksia maksettiin kaikista verotuloista 2% (322 407 EUR).

EKSOTE:n kustannukset ovat nousseet tasosta 15 MEUR/v 17,7 MEUR/v. Verotulot eivät riittäneet kattamaan EKSOTE:n kustannuksia vuonna 2020. Lisärahaa palvelujen ostoihin tarvittiin 5,3 MEUR. Kaikkiin tuloihin suhteutettuna EKSOTE:n palvelujen ostot edustivat noin 70 %:ia ja verotuloihin 143 %. Vuoden aikana kunta sai koronaperusteisia tukia kaikkiaan 970 000 euroa, josta 143 000 siirrettiin Eksotelalle sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuskorvauksina.

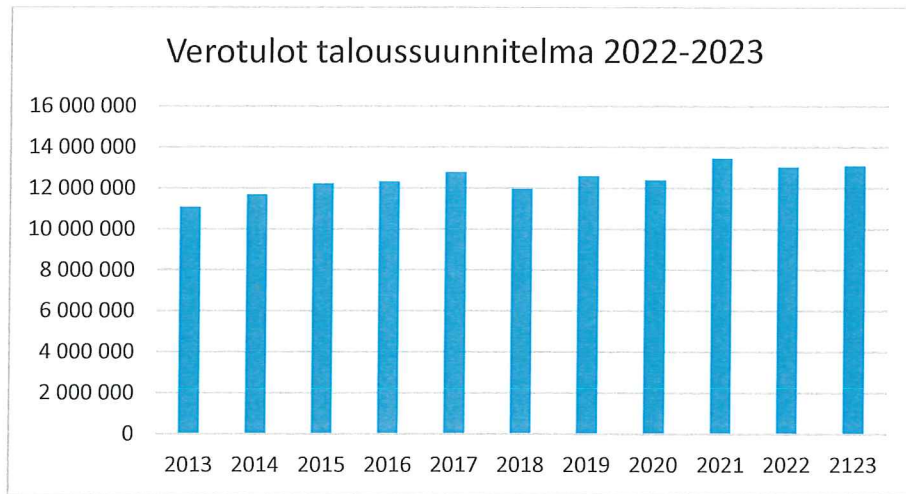
Vastuina EKSOTE:lle (kassasta maksettavaa) on kertynyt vuosien 2021-2023 jaksolle 1,3 MEUR, jonka lisäksi tulee jakson aikana mahdollisesti kertyvät uudet alijäämät. Kassa sinänsä on vahva 2,4 MEUR (31.12.2020).

Ilman ylimääräisiä korona-avustuksia (970 000 EUR) Rautjärven vuosi 2020 olisi ollut pahasti negatiivinen (-2,2 MEUR) ja jäänyt alkuperäisestä talousarviosta (-1,2 MEUR) noin miljoonalla eli jotakuinkin ylimääräisen valtiontuen verran.

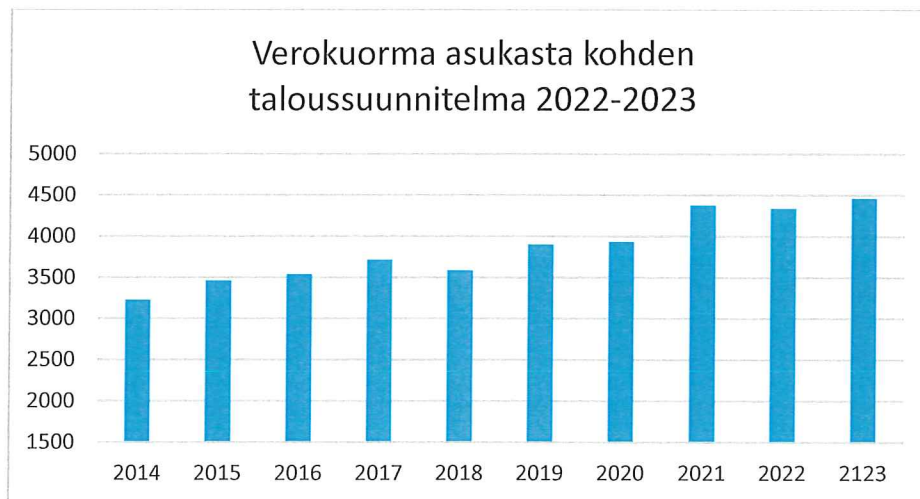
Tulevaisuus

Valtuusto hyväksyi taloussuunnitelman vuosille 2021 – 2023, joka on vuosittain noin 150 000 euroa ylijäämäinen.

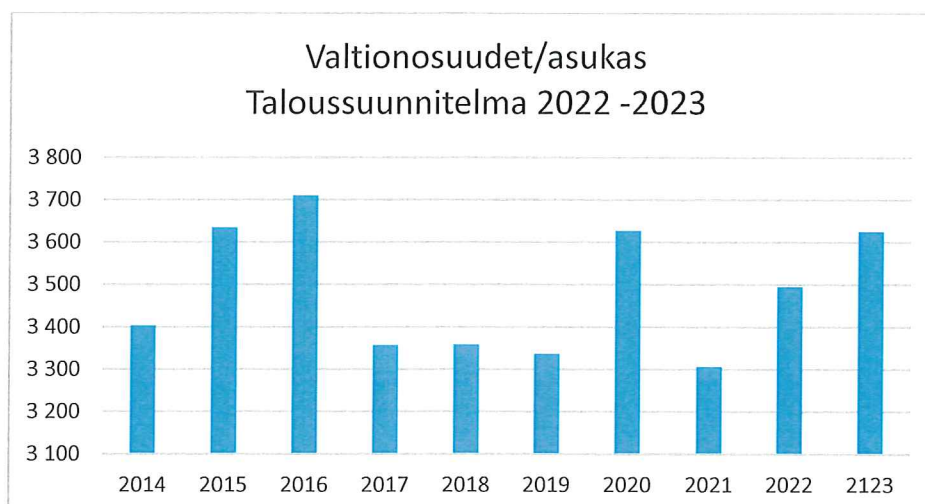
Sen toteutumiselle on muutamia riskejä. Verotulojen odotetaan säilyvän samalla tasolla.

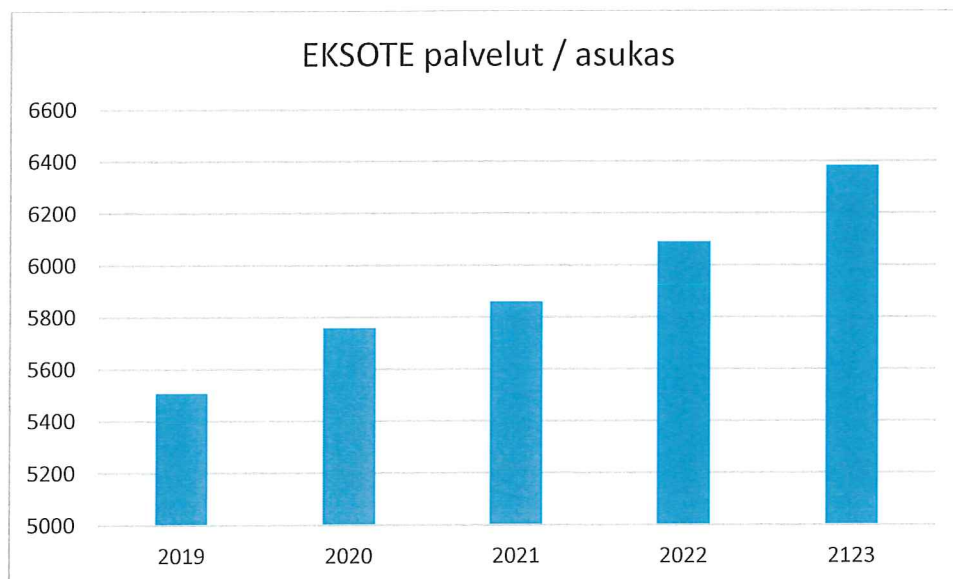
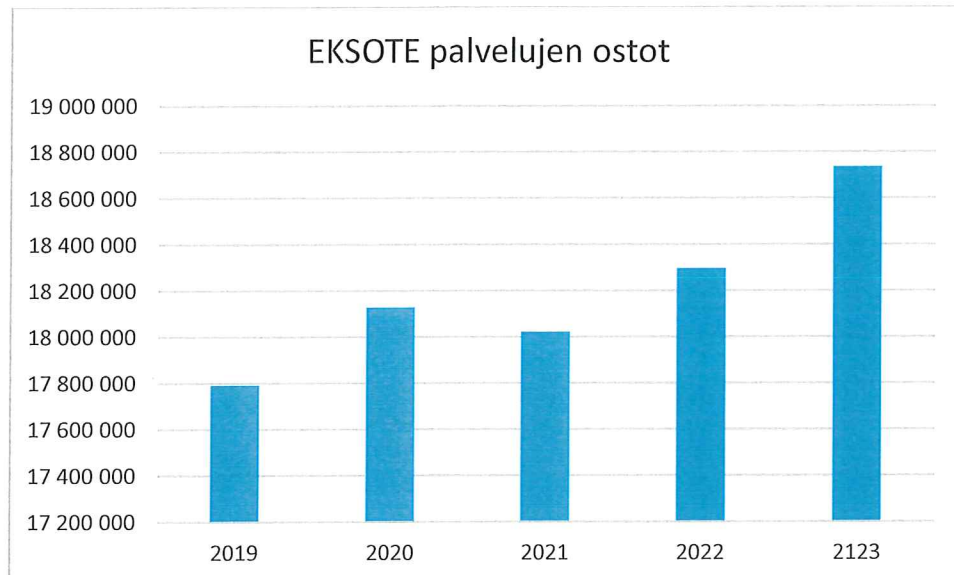

Sen toteutuminen vaatisi jatkuvia veronkorotuksia ja oletuksena on myös valtion verotuen jatkumisen. (Arvio perustuu keskimääräiseen asukkaiden 2,3% vähenemiseen).

Samalla oletuksena on, että valtionosuudet vuosina 2022-2023 kasvavat. Kun väestön väheneminen huomioidaan valtionosuudet asukasta kohti kasvavat nopeasti.

Toimenpide-ehdotukset

- Kiinteistöpoliittisen ohjelman nopeuttaminen ja aikataulun esittäminen valtuustolle (vuoden 2021 loppuun mennessä).
- Taloussuunnitelman toteutumisen riskit tulisi arvioida nykytilanteen perusteella ja esittää valtuustolle (10/2021 mennessä)
 - verotulokertymä
 - valtionavustukset
 - koronatukien mahdollinen takaisin perintä.

B₂

8. Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi; valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta on laatinut sidonnaisuusrekisterin, jota ylläpidetään.

9. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on pitänyt vuoden 2020 aikana 11 varsinaista kokousta, sekä 4 työkokousta. Kokouksiin ja työkokouksiin on kutsuttu sekä varsinaiset jäsenet että varajäsenet lautakunnan pienestä koosta johtuen.

Työkokouksissa tarkastuslautakunta on haastatellut: kunnanhallituksen puheenjohtaja Taina Lonkaa, kunnanjohtaja Harri Anttilaa, teknistä johtajaa Juho Jylhää ja hyvinvointijohtaja Virpi Nevalaista.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen 2020 valtuuston käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi.

Rautjärvi 1.6.2021

Päivi Sivenius
Puheenjohtaja

Petteri Laaksonen
Varapuheenjohtaja

Saara Siitonen
Jäsen